

XÂY DỰNG MÔ HÌNH CHÍNH PHỦ PHỤC VỤ Ở TRUNG QUỐC

TH S. BÙI THU HIỀN

Viện Nghiên cứu Trung Quốc

Đại hội XVII Đảng Cộng sản Trung Quốc đã nêu ra nhiệm vụ chiến lược quan trọng “đẩy nhanh cải cách thể chế quản lý hành chính, xây dựng chính phủ phục vụ”. Cải cách thể chế quản lý hành chính ở Trung Quốc được coi là một “mắt xích quan trọng của cải cách thể chế chính trị”: “là bảo đảm quan trọng để thúc đẩy phát triển khoa học, thúc đẩy xã hội hài hoà, là biện pháp quan trọng nhằm xây dựng mô hình chính phủ phục vụ”. Sau khi bắt tay vào thực hiện công cuộc cải cách thể chế kinh tế, năm 1988, Trung Quốc chính thức đưa ra mục tiêu chuyển đổi chức năng chính phủ. Trải qua hơn 20 năm tìm tòi nghiên cứu, quá trình chuyển đổi chức năng chính phủ ở Trung Quốc đã có được những thành tựu rõ nét. Chính phủ Trung Quốc đang có sự

chuyển biến mạnh mẽ từ chính phủ “toàn năng” sang chính phủ “hạn chế”, từ chính phủ “nhân trị” sang chính phủ “pháp trị”, từ chính phủ “đóng cửa” sang chính phủ “minh bạch”, từ chính phủ “quản chế” sang chính phủ “phục vụ”.

1. Khái niệm “chính phủ phục vụ”

Chủ nghĩa Mác cho rằng “lý luận bắt nguồn từ thực tiễn và trong quá trình chỉ đạo thực tiễn không ngừng phát triển hoàn thiện”. Lịch sử hình thành lý luận về xây dựng mô hình Chính phủ phục vụ ở Trung Quốc từ cải cách mở cửa đến nay đã trải qua những giai đoạn như vậy, từ thực tiễn ở từng địa phương, lý luận về mô hình chính phủ phục vụ được Trung ương khái quát thành mục tiêu căn bản của quá trình cải cách thể chế hành chính, sau đó lại đến quá trình thực tiễn cải cách ở địa phương. Chính vì

thể, để tìm hiểu khái niệm mô hình “chính phủ phục vụ” Trung Quốc, không thể không nhắc đến quá trình tìm tòi từ thực tiễn của một số địa phương điển hình.

Mô hình chính phủ phục vụ thành phố Chu Hải. Trong giai đoạn đầu của quá trình tìm tòi xây dựng mô hình chính phủ phục vụ, thành phố Chu Hải đã triển khai các hoạt động cải cách hành chính trong 3 năm với mục tiêu “nâng cao hiệu quả, chất lượng phục vụ, làm cho quần chúng nhân dân hài lòng”. Thành phố đã đưa hoạt động “người dân đánh giá chính quyền” làm bước đột phá trong quá trình xây dựng mô hình chính phủ phục vụ, đột phá làm tốt cửa sổ phục vụ và phục vụ tại hiện trường. Đồng thời, phát huy đầy đủ tác dụng giám sát và hướng dẫn của dư luận báo chí, xây dựng văn hoá cơ quan, từng bước hình thành nhận thức chung của cán bộ cơ quan hành chính và người dân về quan niệm giá trị và quy phạm hành vi.

Mô hình chính phủ phục vụ - thành phố Thành Đô. Chính quyền thành phố Thành Đô trên cơ sở điều tra nghiên cứu, luận chứng của các chuyên gia, mô hình thử nghiệm của các sở, ban, ngành đã đưa ra mục tiêu toàn diện nhằm xây dựng quy phạm hoá chính phủ phục vụ. Từ tháng 5 năm 2000, Thành uỷ, Uỷ ban nhân dân thành phố thúc đẩy cải cách chế độ thủ tục hành chính, cải cách chế độ tài chính tiền tệ đầu tư và cải cách cơ cấu. Cuối năm 2001, chính thức uỷ quyền cho tổ chuyên đề của Đại học Tứ Xuyên thiết kế phương án tổng thể, đưa

ra ý tưởng xây dựng “quy phạm hoá chính phủ phục vụ”. Đến tháng 8- 2002, chính quyền thành phố xác định triển khai thí điểm cải cách ở các sở Công thương, Công an và Nội vụ thành phố để đúc rút kinh nghiệm. Trên cơ sở này tháng 10-2003 thành uỷ, Uỷ ban nhân dân thành phố đã đưa ra “ý kiến về công tác thúc đẩy toàn diện xây dựng quy phạm hoá chính phủ phục vụ” và 8 văn bản phối hợp đồng bộ. Từ đó, chính quyền thành phố Thành Đô đẩy mạnh triển khai toàn diện công tác quy phạm hoá xây dựng chính phủ phục vụ.

Mô hình chính phủ phục vụ Thượng Hải. Năm 2001, Thượng Hải đã đưa ra nhiệm vụ đẩy mạnh hơn nữa chuyển biến chức năng chính phủ, thúc đẩy chuyển biến quan niệm quản lý, chức năng quản lý, thể chế quản lý và phương thức quản lý, hướng tới mục tiêu xây dựng chính phủ phục vụ, hiệu quả cao, cán bộ tinh giản nhằm cung cấp cho các doanh nghiệp trong và ngoài nước một chính phủ phục vụ tốt nhất và môi trường kinh tế xã hội ổn định. Tháng 1-2004, trong “Báo cáo công tác chính quyền” tại Đại hội đại biểu nhân dân thành phố khoá XII đã chính thức đặt ra nhiệm vụ, phải nỗ lực xây dựng một chính quyền trách nhiệm, trong sạch và hoạt động hiệu quả, một chính quyền “hành chính theo pháp luật, công bằng chính nghĩa”. Các khu, huyện trên cơ sở đó đã áp dụng các biện pháp cụ thể để thực hiện mục tiêu đã đề ra. Cụ thể, khu Bảo Sơn áp dụng biện pháp “nhiều nhanh tốt lược” để hạ thấp chi phí hành

chính, tăng cường xây dựng nền hành chính hiệu quả. Khu Hồng Khẩu xử lý công tác hành chính điện tử để đẩy mạnh chuyển biến chức năng chính phủ, nâng cao hiệu quả công tác.

Mô hình chính phủ phục vụ Quảng Châu. Những năm gần đây, chính quyền thành phố đã chủ động thích ứng với yêu cầu của kinh tế thị trường, đẩy nhanh chuyển biến chức năng chính phủ, thực hiện chuyển biến toàn diện trên 4 chức năng của chính quyền trong: điều tiết thị trường, quản lý thị trường, quản lý xã hội và dịch vụ công. Chính quyền thành phố đã áp dụng một số biện pháp như: *Thứ nhất*, xác định mục tiêu phát triển của thành phố trên các mặt kinh tế, chế tạo, du lịch, văn hoá; *Thứ hai*, chức năng kinh tế chủ yếu của chính quyền là tạo môi trường phát triển tốt nhất và phục vụ các chủ thể thị trường; *Thứ ba*, chính quyền thành phố thực hiện quản lý trên cơ sở pháp chế hoá, quy phạm hoá, tìm tòi, tổng hợp thể chế quản lý mới cho thành phố. Tháng 1-2003, chính quyền thành phố đã thực thi “Quy định công khai thông tin chính quyền”, đây là địa phương đầu tiên ban hành một văn bản pháp quy một cách toàn diện, hệ thống nhằm điều chỉnh hoạt động công khai thông tin của chính quyền.

Trên cơ sở những thử nghiệm ở các địa phương Trung Quốc, các học giả Trung Quốc đã hết sức quan tâm, chú ý tới việc khái quát lý luận về mô hình “chính phủ phục vụ”. Theo Tiến sỹ Lý Truyền Quân (Học viện Quản lý công-

Đại học Nhân dân Trung Quốc) thì năm 2000 mới chỉ có 1 bài viết liên quan tới “chính phủ phục vụ”, năm 2001 số bài viết liên quan là 6, năm 2002 là 23, năm 2003 là 108, năm 2004 là 429 và năm 2005 là 633. Thống kê trên đã phần nào cho thấy mức độ quan tâm của các học giả Trung Quốc đối với lý luận về xây dựng mô hình “chính phủ phục vụ ở Trung Quốc. Có thể khẳng định rằng trên phương diện lý luận và thực tiễn về xây dựng mô hình chính phủ phục vụ ở Trung Quốc đã có bước phát triển mạnh mẽ trong thời gian qua (đặc biệt là sau khi Trung Quốc chính thức gia nhập Tổ chức Thương mại thế giới năm 2001). Các học giả đã bước đầu đạt tới nhận thức chung đó là coi việc xây dựng mô hình “chính phủ phục vụ” là mô hình mục tiêu của cải cách hành chính (hay còn gọi là cải cách chính phủ) ở Trung Quốc. Mặc dù có nhiều cách định nghĩa khác nhau về mô hình chính phủ phục vụ ở Trung Quốc, nhưng tựu chung có một số quan điểm chính:

Một là, định nghĩa “chính phủ phục vụ” dưới góc độ chuyển biến mối quan hệ giữa chính phủ với công dân, cho rằng chính phủ phục vụ là “chính phủ hoạt động dưới sự chỉ đạo của tư tưởng *công dân là gốc, xã hội là gốc*, trong khuôn khổ của trật tự XHCN, thông qua trình tự luật định, trên cơ sở ý chí và nguyện vọng của công dân lấy việc phục vụ nhân dân làm tôn chỉ và đảm nhận trách nhiệm phục vụ”¹. Đưa ra khái niệm chính phủ phục vụ như vậy, không có

nghĩa là chính phủ xoá bỏ vai trò quản lý và lãnh đạo đối với xã hội mà phải xử lý tốt mâu thuẫn giữa sự chỉ đạo tích cực và phục vụ xã hội của chính phủ đối với công dân.

Hai là, nhìn từ góc độ chuyển biến lịch sử về mặt chức năng của chính phủ, các học giả cho rằng, xu hướng chính phủ chuyển từ hình thức quản lý thống trị sang hình thức phục vụ là xu thế lịch sử, là quá trình phát triển mang tính quy luật rõ rệt: hành chính thống trị hành chính quản lý - hành chính phục vụ. Dưới góc độ này, chính phủ phục vụ được định nghĩa như sau: “Chính phủ phục vụ cũng chính là chính phủ vì nhân dân phục vụ, dùng ngôn ngữ của chính trị học để biểu đạt là vì xã hội phục vụ, dùng ngôn ngữ chuyên ngành hành chính để biểu đạt chính là vì công dân phục vụ. Phục vụ là một loại khái niệm cơ bản và là mục tiêu mà nền hành chính hướng tới, xác định chính phủ với vai trò là người phục vụ, coi phục vụ xã hội, phục vụ công dân là tôn chỉ cơ bản cho sự tồn tại, vận hành, phát triển của chính phủ”², nói một cách đơn giản thì “chính phủ phục vụ là chính phủ lấy giá trị phục vụ làm lý tưởng, lấy phục vụ công làm nội dung chủ yếu”³.

Ba là, dưới góc độ điều chỉnh kết cấu của chức năng chính phủ, các học giả cho rằng, mô hình mục tiêu của chính phủ phục vụ là “chính phủ lấy dân làm gốc, cung cấp cho người dân sản phẩm công cộng, làm tốt công tác phục vụ nhân dân và phải làm cho nhân dân giàu có”⁴.

Các khái niệm trên mặc dù có sự khác nhau về tên gọi, và xuất phát từ những góc độ khác nhau để định nghĩa, nhưng tựu chung đều muốn nhấn mạnh “Chính phủ phục vụ là chỉ chính phủ trong khuôn khổ dân chủ, pháp trị, với tôn chỉ phục vụ nhân dân, trong quá trình chuyển biến toàn diện chức năng của mình, chính phủ quán triệt lý tưởng phục vụ, đảm bảo chức năng phục vụ công cộng, đảm nhận trách nhiệm phục vụ”⁵.

2. Xây dựng “chính phủ phục vụ” ở Trung Quốc

Trong quá trình tìm tòi xây dựng lý luận về cải cách thể chế hành chính nhằm xây dựng mô hình chính phủ phục vụ ở Trung Quốc, Đảng và Quốc vụ viện Trung Quốc luôn đặt ra vấn đề: Tại sao cần phải xây dựng mô hình chính phủ phục vụ và mô hình chính phủ phục vụ ở Trung Quốc cần phải được xây dựng như thế nào để có thể phù hợp với tình hình thực tế ở Trung Quốc. Ở mỗi quốc gia khác nhau, quá trình cải cách thể chế hành chính sẽ gặp phải những vấn đề khác nhau và có cách giải quyết khác nhau. Bên cạnh các nhân tố bên ngoài có thể ảnh hưởng tới cải cách thể chế hành chính ở Trung Quốc như: Trào lưu quốc tế hoá, việc gia nhập Tổ chức Thương mại thế giới thì những đòi hỏi từ ngay chính bản thân của quá trình cải cách kinh tế ở trong nước cũng là những nhân tố quyết định tới vấn đề cải cách thể chế hành chính, tiến tới xây dựng mô hình chính phủ phục vụ làm vừa lòng nhân

dân. Hội nghị Trung ương 6 khoá XVI Đảng Cộng sản Trung Quốc đã đưa ra Quyết định, chỉ rõ yêu cầu mục tiêu của việc xây dựng mô hình chính phủ phục vụ là “sẽ giúp cho việc hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường XHCN ở Trung Quốc, thúc đẩy điều tiết phát triển kinh tế xã hội, giúp đi sâu cải cách hơn thể chế quản lý hành chính, nhằm ứng phó với yêu cầu mới của kinh tế thị trường, quốc tế hoá, từ đó thúc đẩy xây dựng xã hội hài hoà.”⁶

Trước hết, xây dựng chính phủ phục vụ để nhằm hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường XHCN ở Trung Quốc. Trong bối cảnh tình hình mới, yêu cầu chức năng kinh tế của chính phủ phải chuyển biến từ hoạt động tham dự trực tiếp vào hoạt động kinh tế vĩ mô và quản lý đầu tư trực tiếp sang phục vụ chủ thể thị trường và xây dựng môi trường phát triển tốt, xóa bỏ những thủ tục hành chính không cần thiết cho thị trường, doanh nghiệp, tổ chức xã hội, phát huy tác dụng của thị trường trong sắp xếp nguồn lực, tăng cường sức sống và hiệu quả của doanh nghiệp và toàn xã hội. Bên cạnh đó, chính phủ cũng cần nắm vững và xử lý tốt các công việc thuộc phạm vi chức trách, nêu cao tinh thần trách nhiệm, làm tốt công tác của chính mình.

Ngoài ra, để thúc đẩy điều tiết phát triển kinh tế xã hội, cần phải xây dựng chính phủ phục vụ. Rất nhiều chuyên gia đã cảnh báo, trong thời gian dài trở lại đây, nền kinh tế Trung Quốc phát triển trong tình trạng mất cân bằng, cụ

thể là sự phát triển của dịch vụ công trong các lĩnh vực: giáo dục, khoa học kỹ thuật, văn hoá, vệ sinh y tế, bảo đảm xã hội, bảo đảm môi trường đều lạc hậu hơn so với phát triển kinh tế; kết cấu xã hội như: kết cấu dân số, việc làm, khu vực, thành thị, giai tầng đều lạc hậu hơn so với kết cấu kinh tế. Bên cạnh đó, sự phát triển kinh tế và sự phát triển xã hội không hài hoà đã từng bước kéo rộng khoảng cách giữa thành phố, thị trấn với các khu vực nông thôn. Để giải quyết vấn đề này, việc xây dựng hệ thống bảo đảm xã hội rộng khắp ở khu vực dân cư thành thị và nông thôn, xây dựng thể chế dịch vụ công như: giáo dục, y tế, văn hoá, cơ sở hạ tầng... hết sức quan trọng. Việc xây dựng thể chế dịch vụ này đặt ra yêu cầu chuyển biến phương thức quản lý của chính phủ, đẩy mạnh sáng tạo phương thức quản lý mới, đồng thời với việc thực hiện, quản lý giám sát tốt nền kinh tế, điều tiết chức năng thị trường, đẩy mạnh chức năng dịch vụ công và quản lý xã hội. Ngoài ra, cần đẩy mạnh đầu tư công và phát triển sự nghiệp công ích, để hoàn thiện cơ chế xã hội cung cấp các dịch vụ công một cách hệ thống, chế độ, công bằng và bền vững.

Ngoài hai mục đích là hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường và thúc đẩy điều tiết phát triển kinh tế xã hội thì việc xây dựng chính phủ phục vụ còn nhằm đáp ứng mục tiêu cải cách sâu sắc thể chế quản lý hành chính. Từ cải cách mở cửa trở lại đây, Trung Quốc đã tiến hành 6 lần cải cách hành chính lớn, đã có được

nhiều bước tiến triển, tích lũy không ít kinh nghiệm. Tuy nhiên, về tổng thể, trong thể chế quản lý hành chính vẫn tồn tại không ít vấn đề và mâu thuẫn. Chính vì thế, tiếp tục cải cách thể chế quản lý hành chính vẫn là một trong những nhiệm vụ cấp bách ở Trung Quốc trong giai đoạn hiện nay. Xây dựng chính phủ phục vụ có thể giải quyết tốt các vấn đề đặt ra như: Phục vụ ai, ai phục vụ, phục vụ cái gì, phục vụ như thế nào, đó chính là điểm mấu chốt của quá trình cải cách sâu hơn thể chế quản lý hành chính.

Cuối cùng, để có thể nâng cao trình độ cải cách mở cửa, cần đặt ra yêu cầu xây dựng chính phủ phục vụ. Xây dựng chính phủ phục vụ có lợi cho việc thúc đẩy chính quyền các cấp và các cơ quan tự giác thực hiện công tác hành chính theo nguyên tắc và thông lệ quốc tế, nâng cao năng lực cạnh tranh của chế độ xã hội, tăng cường chính sách thông tin minh bạch, có lợi cho quá trình mở rộng cải cách mở cửa, không ngừng nâng cao năng lực giải quyết xung đột và đối phó với các nguy cơ bên ngoài, bảo đảm an toàn cho quá trình phát triển kinh tế.

Trải qua hơn 20 năm tìm tòi và thử nghiệm, đến Đại hội XVII (2007), Đảng Cộng sản Trung Quốc chính thức đưa ra mục tiêu “đẩy nhanh cải cách thể chế quản lý hành chính, xây dựng mô hình chính phủ phục vụ”. Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Hồ Cẩm Đào đã nhấn mạnh: “Mục đích căn bản nhất của xây dựng chính phủ phục vụ chính là nâng cao hơn nữa trình độ và năng lực phục vụ

nhân dân, phục vụ sự phát triển kinh tế xã hội của chính phủ, mấu chốt chính là thúc đẩy chuyển biến chức năng chính phủ, hoàn thiện quản lý xã hội và dịch vụ công, trọng tâm chính là bảo đảm và cải thiện dân sinh”⁷. Ông đã chỉ ra: “Xây dựng chính phủ phục vụ, đầu tiên phải sáng tạo thể chế quản lý hành chính, phải nỗ lực chuyển biến chức năng, giải quyết ổn thoả mối quan hệ, ưu hoá kết cấu, nâng cao hiệu quả, phải chuyển biến chức năng chủ yếu của chính phủ sang việc điều tiết kinh tế, giám sát thị trường, quản lý xã hội và cung cấp dịch vụ công, đặt chức năng cung cấp dịch vụ công và quản lý xã hội lên vị trí quan trọng hơn, nỗ lực cung cấp dịch vụ công một cách thuận lợi, nhanh chóng, chất lượng tốt và hiệu quả cao cho người dân”⁸. Để làm được điều đó, phải tối ưu hoá kết cấu chính phủ, tăng cường xây dựng các cơ quan cung cấp dịch vụ công, hoàn thiện thể chế quản lý, giám sát dịch vụ công, tăng cường chế độ đánh giá và chế độ trách nhiệm của cơ quan nhà nước trong quá trình cung cấp dịch vụ công, tăng cường xây dựng chính phủ pháp trị, thúc đẩy toàn diện hành chính theo pháp luật, quy phạm chức năng và hành vi hành chính của chính phủ theo quy định của pháp luật. Ngoài ra, phải nỗ lực thúc đẩy tách rời chức năng của cơ quan hành chính với doanh nghiệp, tách rời chức năng của cơ quan hành chính với cơ quan đầu tư, tách rời tổ chức trung gian giữa chính phủ với thị trường, phát huy tác dụng quan trọng trong cung cấp dịch vụ công của các đơn vị sự nghiệp hoạt động công ích, ủng hộ

các tổ chức xã hội tham gia vào cung cấp dịch vụ công và quản lý xã hội, hình thành cơ chế tham gia thị trường và xã hội trong cung cấp dịch vụ công. Bên cạnh đó, cần phải hoàn thiện hệ thống tài chính công, điều chỉnh kết cấu thu chi tài chính, mở rộng phạm vi cung cấp dịch vụ công, mở rộng nguồn tài chính đầu tư vào lĩnh vực công, mở rộng đầu tư công vào các khu vực: nông thôn, hạ tầng, khu vực kém phát triển và khu vực dân nghèo. Song song với đó, cần phải có những sáng tạo, đột phá trong cải cách thể chế quản lý xã hội, nỗ lực kết hợp giữa phục vụ và quản lý, trong phục vụ, thực hiện quản lý, trong quản lý thể hiện sự phục vụ.

Thủ tướng Ôn Gia Bảo trong Báo cáo công tác chính phủ với tiêu đề “Xây dựng chính phủ phục vụ, tạo điều kiện cho nhân dân đánh giá và giám sát chính phủ” tại Kỳ họp thứ 3 Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc khoá 11 ngày 5-3-2010 cũng đã chỉ rõ: “Trong 1 năm qua, quá trình tự cải cách và xây dựng chính phủ đã có bước tiến triển mới, tuy nhiên vẫn có khoảng cách giữa công tác của chính phủ với kỳ vọng của người dân”, do đó, ông nhấn mạnh, xây dựng chính phủ phục vụ trong thời gian tới cần phải chú ý tới các mặt công tác, cụ thể:

Trước hết, phải lấy chuyển biến chức năng làm trung tâm, cải cách sâu hơn thể chế quản lý hành chính, nỗ lực tạo điều kiện cho các chủ thể thị trường môi trường phát triển công bằng, cung cấp các dịch vụ công tốt nhất cho người dân, bảo vệ xã hội công bằng, chính nghĩa.

Thứ hai, phải toàn diện thực hiện chức năng của chính phủ, coi trọng hơn nữa lĩnh vực cung cấp dịch vụ công và quản lý xã hội. Phải đẩy nhanh kiện toàn hệ thống dịch vụ công của toàn dân, tăng cường năng lực cung cấp dịch vụ công cơ bản.

Thứ ba, chính phủ phục vụ thích ứng với tình hình mới, thúc đẩy cải cách và sáng tạo thể chế quản lý xã hội, điều tiết hợp lý quan hệ lợi ích xã hội, tích cực giải quyết các vấn đề nổi cộm làm tổn hại tới lợi ích của nhân dân như: cải cách thể chế doanh nghiệp, thu hồi giải phóng mặt bằng, bảo vệ môi trường, tranh chấp lao động, khiếu nại tố cáo..., bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của quần chúng nhân dân.

Thứ tư, phải nâng cao khả năng chấp hành và công khai hoá thông tin, ban hành quyết sách một cách khoa học và dân chủ, phù hợp với tình hình thực tế. Tăng cường công tác kiểm tra tình hình chấp hành các quyết sách, nhấn mạnh vấn đề trách nhiệm hành chính đối với cán bộ nhà nước trong quá trình phục vụ nhân dân.

Cuối cùng, ông cũng cho rằng: “Phải đưa công tác đấu tranh phòng chống tham nhũng lên một vị trí quan trọng, cán bộ lãnh đạo các cấp, đặc biệt là cán bộ cao cấp phải chấp hành các quy định của Trung ương về việc báo cáo thu nhập và tài sản cá nhân, cần tự giác chấp hành công tác kiểm tra giám sát của cơ quan kiểm tra kỷ luật”. Thực hiện tốt các mặt công tác nêu trên sẽ “làm cho

đời sống nhân dân ngày càng hạnh phúc, xã hội có được sự tôn nghiêm, công bằng hơn và hài hoà hơn”⁹.

Tóm lại, xây dựng chính phủ phục vụ đang là vấn đề mà Đảng và Chính phủ Trung Quốc hết sức quan tâm trong giai đoạn hiện nay. Trên cơ sở tìm tòi lý luận và các mô hình thử nghiệm tại các địa phương, Đảng và Chính phủ Trung Quốc đã bước đầu chỉ ra các vấn đề mang tính cốt lõi: Khái niệm về mô hình chính phủ phục vụ. Tại sao phải xây dựng mô hình chính phủ phục vụ? Xây dựng mô hình chính phủ phục vụ như thế nào? Làm thế nào để từng bước xây dựng mô hình chính phủ phục vụ phù hợp với tình hình Trung Quốc trong giai đoạn mới... Từ sự đổi mới trong nhận thức của Đảng và Chính phủ về mô hình chính phủ phục vụ sẽ giúp Trung Quốc xây dựng thành công mô hình chính phủ phục vụ mà ở đó chính phủ là “người” cung cấp các dịch vụ công một cách tốt nhất, làm cho nhân dân hài lòng nhất với các dịch vụ đó.

3. Một vài kiến nghị

Thực hiện đường lối đổi mới toàn diện, hơn 20 năm qua Đảng ta đã có nhiều nghị quyết về đổi mới tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị, xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa mà trọng tâm là cải cách nền hành chính nhà nước, bắt đầu từ nghị quyết Trung ương 8 Khoá VII năm 1995, rồi Nghị quyết Trung ương 3, 7 Khoá VIII, Đại hội IX, X tiếp tục khẳng định cải cách nền hành chính nhà nước là nhiệm vụ trọng tâm của xây dựng nhà nước pháp

quyền XHCN của dân, do dân, vì dân. Chương trình tổng thể cải cách hành chính nhà nước từ (2001- 2010) đã đạt được những thành tựu quan trọng góp phần thực hiện thắng lợi những nhiệm vụ kinh tế, chính trị, xã hội đề ra. Đặc biệt, năm 2009, với việc thực hiện Đề án 30, “cải cách thủ tục hành chính đã được chọn là đòn bẩy cho tiến trình cải cách hành chính. Đây chính là bước đột phá của đột phá trong quá trình cải cách thủ tục hành chính của nước ta hiện nay”¹⁰. Tuy nhiên, theo Tiến sỹ Thang Văn Phúc- Thứ trưởng Bộ Nội vụ, Tổng Thư ký Ban chỉ đạo cải cách hành chính của Chính phủ thì: “So với yêu cầu đổi mới, phát triển kinh tế - xã hội và chủ động hội nhập quốc tế, cải cách hành chính còn chậm, hiệu quả thấp”¹¹.

Trung Quốc thực hiện cải cách mở cửa cũng như thực hiện cải cách hành chính trước Việt Nam, chính vì thế, tham khảo những kinh nghiệm hay, rút ra những kinh nghiệm từ quốc gia đi trước là vấn đề cần thiết và có lợi cho quá trình cải cách hành chính ở Việt Nam hiện nay. Qua nghiên cứu, tìm hiểu về vấn đề xây dựng mô hình chính phủ phục vụ ở Trung Quốc, xin đưa ra một số kiến nghị như sau:

Thứ nhất, xác lập mô hình tổ chức của nền hành chính giai đoạn mới theo hướng nhằm phục vụ tốt hơn mọi nhu cầu của người dân và giúp phát triển kinh tế, xã hội đất nước. Mục tiêu cao nhất của quá trình cải cách sâu sắc nền hành chính ở Việt Nam chính là nhằm

hướng tới xây dựng một chính phủ phục vụ, có thể đáp ứng nhu cầu, nguyện vọng của người dân, phục vụ cho quá trình phát triển và hội nhập quốc tế.

Thứ hai, song song với mục tiêu xây dựng chính phủ phục vụ, vấn đề xây dựng nhà nước pháp quyền của dân, do dân và vì dân phải được thực hiện đồng bộ. Mô hình chính phủ phục vụ chính là mô hình *chính phủ hoạt động theo pháp luật, có hiệu quả và thực sự dân chủ*. Chính vì thế, hai mục tiêu đó phải được song song thực hiện thì mới có tác dụng hỗ trợ và thực sự mang lại hiệu quả cao nhất.

Thứ ba, để xây dựng thành công mô hình chính phủ phục vụ, phải kiện toàn và hoàn thiện chế độ công vụ. Chủ thể của chính phủ phục vụ chính là người dân và đội ngũ cán bộ công chức. Để phục vụ tốt các nhu cầu của người dân thì phải có *đội ngũ công chức chuyên nghiệp*, nhiệt tình, hết lòng phục vụ nhân dân.

Thứ tư, cần có các mô hình thử nghiệm trong phạm vi từng địa phương để có thể tự rút ra các bài học kinh nghiệm để quá trình xây dựng mô hình chính phủ phục vụ trong tương lai được thuận lợi và hoàn thiện. Mô hình chính phủ phục vụ là mục tiêu hướng tới trong quá trình cải cách sâu sắc thể chế hành chính, song ở Việt Nam lý luận cũng như thực tiễn của quá trình xây dựng mô hình chính phủ phục vụ vẫn còn đang hết sức mới mẻ. Chính vì thế, cần tham khảo Trung Quốc trong thí điểm thực

hiện các mô hình cải cách ở các địa phương, từ đó có thể khái quát thành lý luận và rút ra những bài học kinh nghiệm, quan trọng hơn là có thể xây dựng mô hình chính phủ phục vụ phù hợp với điều kiện của từng địa phương.

Xây dựng mô hình chính phủ phục vụ, làm hài lòng người dân là mục tiêu được Đảng và Chính phủ Trung Quốc hết sức quan tâm. Xây dựng mô hình chính phủ phục vụ, làm hài lòng người dân là mục tiêu cao nhất của quá trình cải cách thể chế hành chính ở Trung Quốc. Thời gian qua, cùng với việc tìm tòi và thử nghiệm các mô hình ở các địa phương, quá trình xây dựng lý luận về chính phủ phục vụ ở Trung Quốc đã từng bước được hoàn thiện. Các mô hình thử nghiệm cải cách thể chế quản lý hành chính ở Phố Đông (Thượng Hải), Tân Hải (Thiên Tân) và Thâm Quyển (Quảng Châu) đã giúp cho Đảng và Chính phủ Trung Quốc tích lũy được những bài học quý báu trong quá trình xây dựng mô hình chính phủ phục vụ trong tương lai. Đảng và Nhà nước Việt Nam cũng đã xác định trọng tâm của cải cách hành chính là nhằm xây dựng mô hình chính phủ phục vụ tốt nhất cho nhân dân, phục vụ cho sự phát triển kinh tế xã hội và hội nhập quốc tế trong tương lai. Quá trình cải cách thể chế hành chính ở Việt Nam được xác định là quá trình “khó khăn”, song vì nhu cầu của công cuộc đổi mới và hội nhập quốc tế của Việt Nam trong tương lai, xây dựng mô hình chính phủ phục vụ là mục

tiêu không thể tránh né. Trong quá trình tìm tòi, thử nghiệm nhằm xây dựng mô hình chính phủ phục vụ ở Việt Nam, chúng ta cần phải nghiên cứu, tìm hiểu các kinh nghiệm của các quốc gia đi trước, đặc biệt là kinh nghiệm của Trung Quốc- quốc gia có nhiều điểm tương đồng về mặt thể chế chính trị, văn hoá, kinh tế với Việt Nam là hết sức cần thiết.

CHÚ THÍCH:

¹ Lưu Hy Thụy: *Chính phủ phục vụ- Mục tiêu lựa chọn của cải cách chính phủ Trung Quốc trong bối cảnh toàn cầu hoá kinh tế*, Tạp chí Quản lý hành chính Trung Quốc số 7 năm 2002, tr.5

² Trương Khang Chi: *Quan niệm về mô hình chính phủ hạn chế*, tạp chí Diễn đàn hành chính số 4 năm 2000.

³ Lý Truyền Quân: *Kết cục của chủ nghĩa quản lý- Lịch sử và lô gic của sự trỗi dậy chính phủ phục vụ*, NXB Đại học Nhân dân Trung Quốc, 2007, tr.255.

⁴ Cao Thượng Toàn: *Xây dựng chính phủ phục vụ công cộng*, Báo Thương nhân Thâm Quyền, ngày 5-8-2003

⁵ Cao Tiểu Bình, Vương Lập Bình (Chủ biên): *Lý luận về Chính phủ phục vụ*. NXB Nhân dân, Bắc Kinh, 2009. tr.47

⁶ *Tại sao phải xây dựng chính phủ phục vụ?* <http://politics.people.com.cn/GB/1026/5154704.html>

⁷ Hồ Cẩm Đào: *Thúc đẩy xây dựng chính phủ phục vụ, nâng cao trình độ và năng lực phục vụ nhân dân* http://news.xinhuanet.com/newscenter/2008-02/23/content_7655336.htm.

⁸ Hồ Cẩm Đào: *Thúc đẩy xây dựng chính phủ phục vụ, nâng cao trình độ và năng lực*

phục vụ nhân dân. http://news.xinhuanet.com/newscenter/2008-02/23/content_7655336.htm.

⁹ Ôn Gia Bảo: *Xây dựng chính phủ phục vụ- Tạo điều kiện cho người dân đánh giá và giám sát chính phủ*- Báo cáo Công tác chính phủ đọc tại Kỳ họp thứ 3 Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc khoá 11, ngày 5-3-2010, http://news.xinhuanet.com/politics/2010-03/05/content_13102646.htm.

¹⁰ *Cải cách thủ tục hành chính 2009: Bước đột phá của đột phá*, <http://thutuchanhchinh.vn/index.php/news/detail/192>

¹¹ *Cải cách hành chính nhà nước- Nhìn lại 5 năm (2001- 2005), các ưu tiên (2006-2010) và tầm nhìn 2020.* <http://cchc.dongnai.gov.vn/tintuc/hoatdong-cchc/mlnews.2007-10-17.6227034935>

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Báo cáo Chính trị Đại hội XVI, XVII Đảng Cộng sản Trung Quốc.

2. Báo cáo Công tác của Chính phủ tại Kỳ họp thứ 3 Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc khoá XI.

3. Cao Tiểu Bình, Vương Lập Bình (Chủ biên): *Lý luận về Chính phủ phục vụ. NXB Nhân dân, Bắc Kinh, 2009*

4. Tạp chí Quản lý hành chính Trung Quốc số 7-2002

5. Tạp chí Diễn đàn hành chính số 4-2000

6. <http://politics.people.com.cn/GB/1026/5154704.html>

7. http://news.xinhuanet.com/newscenter/2008-2/23/content_7655336.htm

8. http://news.xinhuanet.com/politics/2010-03/05/content_13102646.htm

9. <http://thutuchanhchinh.vn/index.php/news/detail/192>

10. <http://cchc.dongnai.gov.vn/tintuc/hoatdong-cchc/mlnews.2007-10-17.6227034935>